

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

**СТАНДАРТ
ОФОРМЛЕННЯ ТА ПІДГОТОВКИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ
МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою МАЕМ

від «30» липня 2026р., протокол № 3

ВВЕДЕНО в ДІЮ

наказом в.о. ректора МАЕМ

від «30» липня 2026 р.. № 08- ОД

В.о. ректора МАЕМ

Іван САВИЦЬКИЙ

КИЇВ – 2026

ПРЕАМБУЛА

Академічний текст є основною формою представлення результатів освітньої, наукової, науково-технічної, творчої та інноваційної діяльності університетської спільноти. Саме через академічні тексти відбувається створення, накопичення, поширення, перевірка та розвиток знань, реалізується академічна свобода, забезпечується спадковість наукових досліджень і формується довіра до результатів інтелектуальної діяльності.

Міжнародна академія екології та медицини розглядає якість академічного тексту як складову внутрішньої системи забезпечення якості освіти, академічної доброчесності та наукової культури. Академічний текст повинен відповідати не лише формальним вимогам щодо оформлення, а насамперед принципам достовірності, логічності, прозорості, відтворюваності результатів, поваги до авторського права та відповідального використання результатів інтелектуальної діяльності інших осіб.

Сучасне академічне середовище швидко змінюється під впливом цифрової трансформації, розвитку відкритої науки, міжнародної співпраці та широкого використання систем штучного інтелекту. У цих умовах Академія приділяє особливу увагу формуванню єдиних підходів до підготовки академічних текстів, які поєднують вимоги законодавства України, міжнародні стандарти академічної доброчесності, сучасні практики академічного письма та принципи відповідального використання цифрових технологій.

Стандарт оформлення та підготовки академічних текстів Міжнародної академії екології та медицини (далі – Стандарт) встановлює єдині вимоги до підготовки, оформлення, структури, змісту та контролю якості академічних текстів, що створюються в Міжнародній академії екології та медицини. Його положення застосовуються до всіх учасників освітнього процесу та наукової діяльності незалежно від виду академічного тексту, форми навчання, джерел фінансування дослідження чи способу оприлюднення результатів.

Стандарт спрямований не лише на уніфікацію вимог до оформлення академічних текстів, а й на формування єдиної академічної культури Академії, розвиток навичок академічного письма, критичного мислення, відповідального використання інформації, сучасних цифрових технологій та систем штучного інтелекту.

Практична порада

Академічний текст оцінюється не лише за його оформленням. Навіть бездоганно оформлена робота не вважається якісною, якщо вона містить недостовірні дані, нелогічні висновки, неправильно оформлені запозичення або порушення академічної доброчесності.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цей Стандарт визначає єдині вимоги Міжнародної академії екології та медицини до підготовки, оформлення, структури, змісту, подання, перевірки та оприлюднення академічних текстів.

1.2. Стандарт є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти Міжнародної академії екології та медицини та застосовується разом із:

- Кодексом корпоративної етики та академічної доброчесності;
- Положенням про перевірку академічних текстів на наявність ознак порушень академічної доброчесності;
- Політикою використання систем штучного інтелекту;
- іншими локальними нормативними документами Академії.

1.3. Метою цього Стандарту є:

- встановлення єдиних вимог до академічних текстів;
- забезпечення їхньої якості;
- розвиток культури академічного письма;
- запобігання порушенням академічної доброчесності;
- формування прозорих правил використання результатів інтелектуальної діяльності;
- забезпечення відповідального використання цифрових технологій та систем штучного інтелекту;
- гармонізація внутрішніх вимог Першого європейського університету з українськими та міжнародними академічними стандартами.

1.4. Положення цього Стандарту застосовуються під час підготовки академічних текстів незалежно від форми їх створення, носія інформації, мови написання, способу оприлюднення або використання.

1.5. Якщо законодавством України, міжнародними договорами України, вимогами Міністерства освіти і науки України, редакційною політикою наукового видання, вимогами грантодавця, спеціалізованої вченої ради, організатора наукового заходу або іншими обов'язковими нормативними документами встановлено спеціальні вимоги до окремого виду академічного тексту, застосовуються такі спеціальні вимоги.

У частині, що не врегульована спеціальними вимогами, застосовуються положення цього Стандарту.

1.6. Дотримання цього Стандарту є обов'язковим для всіх осіб, які створюють, перевіряють, рецензують, оцінюють або рекомендують до опублікування академічні тексти в Міжнародній академії екології та медицини.

Зверніть увагу

Цей Стандарт не замінює вимоги конкретного журналу, спеціалізованої вченої ради чи міжнародного видавця. Він визначає базові корпоративні вимоги Першого європейського університету, які застосовуються до всіх академічних текстів незалежно від місця їх подальшого використання.

РОЗДІЛ II. ВИДИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Для цілей цього Стандарту академічним текстом є створений у письмовій, електронній або іншій формі результат освітньої, наукової, науково-технічної, творчої чи інноваційної діяльності, який містить нові або систематизовані знання, результати досліджень, аналіз, узагальнення, методичні розробки чи інші результати інтелектуальної діяльності та підлягає оцінюванню, оприлюдненню або використанню в освітній чи науковій діяльності.

2.2. До академічних текстів, зокрема, належать:

- дисертації на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук;
- кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти;
- курсові роботи (проекти);
- наукові статті;
- монографії;
- розділи монографій;
- підручники;
- навчальні посібники;
- методичні рекомендації;
- навчально-методичні матеріали;
- тези доповідей;
- звіти про виконання науково-дослідних робіт;
- аналітичні доповіді;
- експертні висновки;
- інші результати академічної діяльності, створені відповідно до законодавства України або внутрішніх нормативних документів Академії.

2.3. Залежно від свого призначення академічні тексти можуть мати різну структуру, обсяг, вимоги до оформлення та порядок оприлюднення. При цьому всі вони повинні відповідати єдиним принципам академічної доброчесності, достовірності, логічності, належного цитування, поваги до авторського права та вимогам цього Стандарту.

Практична порада

Перед початком роботи визначте, до якого виду належить академічний текст. Це допоможе одразу врахувати специфічні вимоги до його структури, оформлення, обсягу, цитування та порядку оприлюднення.

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ

3.1. Академічний текст повинен бути результатом самостійної академічної, наукової, науково-технічної, творчої або професійної діяльності автора (авторів) та містити його (їх) власний інтелектуальний внесок.

Обсяг і характер такого внеску визначаються видом академічного тексту, рівнем освіти, етапом виконання дослідження, особливостями освітньої програми або вимогами відповідного виду академічної діяльності.

3.2. Академічний текст повинен відповідати принципам академічної доброчесності, бути логічним, аргументованим, достовірним, структурованим та зрозумілим для цільової аудиторії.

Положення, висновки, твердження та рекомендації повинні ґрунтуватися на перевірених фактах, результатах досліджень, наукових джерелах або власних результатах автора.

3.3. Усі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, використані під час підготовки академічного тексту, повинні бути належним чином ідентифіковані шляхом оформлення відповідних посилань відповідно до вимог законодавства України, цього Стандарту та правил цитування, установлених для відповідного виду академічного тексту.

3.4. Автор академічного тексту несе персональну відповідальність за:

- достовірність викладеної інформації;
- правильність використання та інтерпретації джерел;
- коректність наведених даних, розрахунків, таблиць, рисунків та інших матеріалів;
- відповідність тексту вимогам академічної доброчесності;
- дотримання вимог авторського права;
- дотримання вимог цього Стандарту.

3.5. Академічний текст повинен бути внутрішньо логічним.

Його структурні елементи повинні бути взаємопов'язаними, а назва роботи, мета, завдання, методологія, результати дослідження та висновки – узгодженими між собою.

Не допускається включення до висновків тверджень, які не підтверджуються результатами проведеного дослідження або не впливають зі змісту академічного тексту.

3.6. Фактичні дані, статистичні матеріали, результати досліджень, нормативно-правові акти, судова практика, бібліографічні описи, цифрові ідентифікатори (DOI), електронні ресурси та інші відомості, що використовуються в академічному тексті, повинні бути перевірені автором до моменту подання роботи.

Використання неперевіраних або недостовірних джерел не допускається.

3.7. Академічний текст повинен відповідати вимогам академічного стилю письма.

Виклад матеріалу має бути точним, послідовним, аргументованим, позбавленим необґрунтованих емоційних оцінок, двозначних формулювань, суперечностей та стилістичних конструкцій, що можуть ускладнювати розуміння змісту.

3.8. У разі використання результатів, отриманих із застосуванням цифрових технологій або систем штучного інтелекту, автор повинен забезпечити їх перевірку, критичне оцінювання та, у випадках, визначених законодавством України або локальними нормативними документами Академії, належним чином розкрити інформацію про їх використання.

Використання цифрових інструментів не звільняє автора від відповідальності за зміст академічного тексту.

3.9. Академічний текст повинен відповідати вимогам інформаційної безпеки, захисту персональних даних, конфіденційності інформації та законодавства України у сфері інтелектуальної власності.

Не допускається включення до академічного тексту інформації, поширення якої обмежено законом, договором або умовами проведення дослідження.

3.10. Подання академічного тексту до перевірки, рецензування, захисту, рекомендації до друку або оприлюднення підтверджує, що автор ознайомився з вимогами цього Стандарту та підтверджує їх дотримання.

Практична порада

Після завершення роботи відкладіть рукопис щонайменше на добу та перечитайте його ще раз. Практика показує, що під час повторного читання автор значно легше виявляє логічні розриви, дублювання інформації, суперечності між розділами та неточності, які залишилися непоміченими під час написання.

Типова помилка

Перед поданням роботи автор перевіряє лише відсоток текстових запозичень, але не перевіряє правильність цитування, достовірність джерел, логіку висновків або відповідність змісту поставленій меті. Якісний академічний текст оцінюється комплексно, а не лише за результатами автоматизованої перевірки.

РОЗДІЛ IV. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ

4.1. Академічний текст оформлюється відповідно до вимог законодавства України, державних стандартів, цього Стандарту, локальних нормативних документів Міжнародної академії екології та медицини та спеціальних вимог, установлених для відповідного виду академічного тексту.

4.2. За відсутності спеціальних вимог академічний текст рекомендується оформлювати із застосуванням таких параметрів:

Параметр	Вимога
Формат паперу	A4
Шрифт	Times New Roman
Розмір шрифту	14 pt
Міжрядковий інтервал	1,5
Вирівнювання	За шириною
Абзацний відступ	1,25 см
Ліве поле	30 мм
Праве поле	10 мм
Верхнє поле	20 мм
Нижнє поле	20 мм

4.3. Сторінки академічного тексту повинні бути пронумеровані арабськими цифрами, якщо інше не встановлено вимогами до відповідного виду академічного тексту.

4.4. Текст повинен бути виконаний єдиним стилем оформлення. Не допускається використання різних шрифтів, кольорів, способів форматування або інших елементів, що не обумовлені змістом роботи.

4.5. Таблиці, рисунки, схеми, графіки, діаграми, фотографії, формули, додатки та інші структурні елементи повинні бути пронумеровані, мати назву та, у разі необхідності, зазначення джерела їх походження.

4.6. Бібліографічні посилання та список використаних джерел оформлюються відповідно до вимог законодавства України, державних стандартів або стилю цитування, визначеного для відповідного виду академічного тексту.

4.7. Якщо академічний текст подається до наукового видання, спеціалізованої вченої ради, грантодавця, міжнародної організації чи іншої установи, застосовуються вимоги щодо оформлення, установлені відповідним суб'єктом.

4.8. У разі виникнення розбіжностей між положеннями цього Стандарту та спеціальними вимогами до окремого виду академічного тексту перевага надається спеціальним вимогам у частині, що не суперечить законодавству України.

Практична порада

Перед початком оформлення роботи ознайомтеся з вимогами конкретного журналу, спеціалізованої вченої ради або освітньої програми. Це дозволить уникнути повторного оформлення тексту після завершення його підготовки.

РОЗДІЛ V. СТРУКТУРА АКАДЕМІЧНОГО ТЕКСТУ

5.1. Структура академічного тексту повинна забезпечувати логічне, послідовне та зрозуміле викладення результатів академічної діяльності.

5.2. Залежно від виду академічного тексту до його структури можуть входити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень і термінів (за потреби);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

5.3. У вступі, якщо це передбачено видом академічного тексту, рекомендується визначати актуальність теми, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, наукову новизну, практичне значення результатів та інші елементи, необхідні для розкриття змісту роботи.

5.4. Основна частина повинна містити системний виклад матеріалу відповідно до мети та завдань роботи, результати аналізу джерел, опис проведеного дослідження, отримані результати та їх інтерпретацію.

5.5. Висновки повинні узагальнювати результати роботи та відповідати поставленим меті й завданням. Не допускається включення до висновків нових тверджень або результатів, які не були обґрунтовані в основній частині академічного тексту.

5.6. Список використаних джерел повинен містити лише ті джерела, на які автор фактично посилається в тексті.

5.7. Додатки використовуються для розміщення матеріалів, які доповнюють основний текст, але через значний обсяг або особливості оформлення недоцільні для включення до основної частини роботи.

5.8. Структура окремих видів академічних текстів може відрізнятися від визначеної цим розділом відповідно до вимог законодавства України, редакційної політики наукового видання або інших спеціальних вимог.

Типова помилка

Висновки повторюють вступ або містять нові положення, які не були розглянуті в основній частині роботи. Кожен висновок повинен ґрунтуватися на результатах, наведених у тексті.

РОЗДІЛ VI. АКАДЕМІЧНИЙ СТИЛЬ ПИСЬМА

6.1. Академічний текст повинен бути викладений у науковому або навчально-науковому стилі відповідно до його виду, призначення та цільової аудиторії.

Виклад матеріалу має бути точним, логічним, послідовним, аргументованим і зрозумілим. Стиль академічного тексту повинен сприяти однозначному сприйняттю його змісту та не ускладнювати розуміння положень, результатів і висновків автора.

6.2. Кожен структурний елемент академічного тексту повинен виконувати визначену змістову функцію та бути пов'язаним із загальною метою роботи.

Розділи, підрозділи, пункти й абзаци повинні розміщуватися в логічній послідовності. Перехід між ними має відображати розвиток аргументації, послідовність дослідження або взаємозв'язок розглянутих положень.

6.3. Абзац повинен містити одну основну завершену думку або сукупність безпосередньо пов'язаних між собою положень.

Рекомендується, щоб основне положення абзацу було сформульоване чітко, а наступні речення містили його пояснення, аргументацію, підтвердження, конкретизацію або проміжний висновок.

Не рекомендується поєднувати в одному абзаці положення, які стосуються різних питань і не мають безпосереднього логічного зв'язку.

6.4. Твердження, висновки та рекомендації повинні бути належним чином обґрунтовані.

Для обґрунтування можуть використовуватися:

- результати власного дослідження;
- наукові джерела;
- статистичні та емпіричні дані;
- нормативно-правові акти;
- судова практика;
- документи міжнародних організацій;
- інші достовірні й належним чином перевірені джерела інформації.

Не допускається наведення категоричних тверджень без аргументації або належного підтвердження, якщо такі твердження не є загальновідомими чи очевидними з контексту.

6.5. Автор повинен чітко відокремлювати:

- загальновизнані наукові положення та встановлені факти;
- результати досліджень інших авторів;
- результати власного дослідження;
- авторські оцінки та інтерпретації;
- припущення, гіпотези та прогностні висновки.

Припущення, гіпотези та прогностні оцінки повинні бути позначені як такі й не можуть подаватися як установлені або доведені факти.

6.6. Термінологія академічного тексту повинна бути точною, доречною та послідовною.

Один і той самий термін необхідно використовувати в однаковому значенні протягом усього тексту. Не рекомендується без змістовної необхідності замінювати усталені терміни синонімами, якщо це може спричинити неоднозначність або зміну значення.

Спеціальні терміни, скорочення, аббревіатури й умовні позначення пояснюються під час першого використання, якщо їх значення не є загальновідомим для відповідної галузі знань.

6.7. Академічний текст повинен бути написаний із дотриманням принципів мовної економії та змістовної достатності.

Необхідно уникати:

- невиправданого повторення однакових положень;
- надмірно складних синтаксичних конструкцій;
- речень, зміст яких допускає неоднозначне тлумачення;
- надлишкових вступних конструкцій;
- канцеляризмів і мовних штамів;
- формулювань, які не містять змістовного навантаження;
- надмірного використання іншомовних слів за наявності точного й усталеного українського відповідника.

Складність викладу повинна визначатися складністю предмета дослідження, а не прагненням надати тексту зовнішніх ознак науковості.

6.8. В академічному тексті не рекомендується використовувати:

- розмовну та ненормативну лексику;
- емоційно забарвлені або образливі висловлювання;
- риторичні запитання, вигуки й надмірно експресивні конструкції;
- категоричні оцінки осіб, установ або результатів досліджень без належного обґрунтування;
- художні та публіцистичні прийоми, якщо вони не відповідають виду й меті академічного тексту;
- твердження, засновані виключно на особистих переконаннях автора без наведення відповідної аргументації.

Критичний аналіз праць інших авторів повинен бути коректним, аргументованим і спрямованим на оцінювання положень, методів, доказів або результатів, а не особистих якостей автора.

6.9. Використання особових і безособових форм викладу визначається видом академічного тексту та вимогами відповідної галузі знань.

Допускається використання формулювань «у дослідженні встановлено», «за результатами аналізу визначено», «автор вважає», «на нашу думку» або викладу від першої особи, якщо це відповідає вимогам до конкретного виду академічного тексту.

У межах одного тексту обраний спосіб викладу рекомендується застосовувати послідовно.

6.10. Цитати, статистичні дані, приклади та інші запозичені матеріали повинні бути змістовно інтегровані в авторський текст.

Цитата не повинна замінювати авторську аргументацію. До або після її наведення необхідно пояснити значення цитованого положення для відповідного дослідження, проаналізувати його або показати його зв'язок із висновками автора.

Академічний текст не повинен складатися переважно із цитат, послідовного переказу джерел або механічного поєднання думок інших авторів без належного аналізу, узагальнення та власного інтелектуального внеску.

6.11. Висновки та узагальнення повинні бути сформульовані чітко й відповідати наведеним у тексті результатам та аргументам.

Не допускається:

- формулювання висновків, які не випливають із проведеного аналізу;
- перебільшення значення отриманих результатів;
- представлення припущень як доведених положень;
- поширення результатів дослідження на об'єкти або умови, які не охоплювалися дослідженням, без належного обґрунтування;
- приховування істотних обмежень дослідження.

6.12. Автор повинен зазначати суттєві обмеження дослідження, якщо вони можуть впливати на достовірність, повноту, інтерпретацію або можливість застосування отриманих результатів.

Виявлення та належне описування обмежень не знижують академічної цінності дослідження, а забезпечують прозорість і коректне сприйняття його результатів.

6.13. Мова академічного тексту повинна відповідати нормам сучасної української літературної мови або іншої мови, якою виконується відповідний текст.

Перед поданням роботи автор повинен здійснити змістове, логічне, мовне та технічне редагування тексту. Використання автоматизованих засобів перевірки правопису або мовного редагування не звільняє автора від відповідальності за остаточну якість тексту.

Практична порада

Після завершення роботи перечитайте кожен абзац окремо й визначте його основну думку. Якщо її неможливо сформулювати одним реченням, абзац містить непов'язані положення або не сприяє досягненню мети роботи, його доцільно переробити, розділити чи вилучити.

Типова помилка

Автор намагається зробити текст «науковішим» за допомогою надмірно довгих речень, канцеляризмів, складних іншомовних термінів і абстрактних формулювань. Якісний академічний текст визначається не зовнішньою складністю, а точністю понять, логікою аргументації, достовірністю положень і зрозумілістю викладу.

РОЗДІЛ VII. РОБОТА З НАУКОВИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ТА ЦИТУВАННЯ

7.1. Якість академічного тексту безпосередньо залежить від якості використаних джерел інформації. Автор академічного тексту зобов'язаний використовувати достовірні, авторитетні, актуальні та такі, що можуть бути ідентифіковані, джерела інформації.

Перевага повинна надаватися офіційним документам, рецензованим науковим публікаціям, монографіям, дисертаціям, матеріалам міжнародних організацій, офіційним статистичним даним, судовій практиці, нормативно-правовим актам та іншим авторитетним джерелам.

7.2. Під час наведення конкретних результатів дослідження, положень документа або висловлювань автора перевага надається першоджерелу.

Вторинні джерела можуть використовуватися для аналізу стану дослідження проблеми, зіставлення наукових підходів, узагальнення результатів попередніх досліджень та в інших випадках, коли їх використання відповідає меті академічного тексту. Якщо цитату наведено не за першоджерелом через його об'єктивну недоступність, це повинно бути чітко зазначено відповідно до обраного стилю цитування.

7.3. Не допускається посилання на джерела, які:

- не існують;
- не були використані автором під час підготовки академічного тексту;
- не підтверджують наведене твердження;
- містять недостовірну або очевидно спотворену інформацію.

Автор несе персональну відповідальність за достовірність кожного бібліографічного посилання.

7.4. Кожне твердження, статистичний показник, цитата, визначення, правова позиція, результат дослідження або інша інформація, запозичена з чужої роботи, повинні супроводжуватися належним бібліографічним посиланням.

Відсутність посилання або його формальне зазначення без можливості ідентифікувати джерело не відповідає принципам академічної доброчесності.

7.5. Посилання повинні точно відповідати джерелу, з якого отримано інформацію.

Не допускається зазначення джерела лише з формальних підстав, якщо наведене твердження фактично відсутнє у відповідній публікації.

7.6. Робота з нормативно-правовими актами:

Під час використання нормативно-правових актів автор повинен працювати з їх офіційною редакцією або офіційними електронними ресурсами, що забезпечують доступ до чинної редакції документа.

У наукових роботах рекомендується використовувати тексти нормативно-правових актів, оприлюднені на офіційному вебпорталі Верховної Ради України або інших офіційних державних інформаційних ресурсах.

Під час посилання на нормативно-правовий акт рекомендується зазначити його повну назву, дату прийняття, номер, а у разі аналізу конкретного положення – відповідний структурний елемент (статтю, частину, пункт, підпункт, абзац або інший структурний елемент).

Якщо нормативно-правовий акт зазнав змін, автор повинен переконатися, що аналіз здійснюється на підставі редакції, чинної на момент виникнення відповідних правовідносин або на момент проведення дослідження.

7.7. Робота з міжнародними документами:

Під час використання міжнародних договорів, конвенцій, рекомендацій, декларацій, документів міжнародних організацій та інших міжнародних актів рекомендується використовувати їх офіційні тексти мовою оригіналу або офіційний переклад українською мовою (за наявності).

Якщо документ має кілька офіційних мов, доцільно використовувати ту редакцію, яка найбільше відповідає предмету дослідження.

7.8. Робота із судовою практикою:

Під час використання судових рішень рекомендується використовувати офіційні тексти судових рішень із державних реєстрів або офіційних вебсайтів судових установ.

Посилання повинні дозволяти однозначно ідентифікувати відповідне судове рішення.

7.9. Використання електронних ресурсів:

Електронні ресурси можуть використовуватися як джерела інформації за умови можливості їх ідентифікації, перевірки та належного бібліографічного опису.

За наявності DOI, Handle, URI або іншого постійного ідентифікатора рекомендується використовувати саме його.

Для вебресурсів, зміст яких може змінюватися, рекомендується зазначати дату звернення. Такі підходи відповідають ДСТУ 8302:2015 та сучасним вимогам до оформлення електронних джерел.

7.10. Використання систем штучного інтелекту під час роботи з джерелами:

Системи штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку потенційно релевантних джерел, аналізу наукової літератури, структурування бібліографічної інформації та формування попереднього переліку джерел.

Водночас жодне джерело, запропоноване системою штучного інтелекту, не може використовуватися без його самостійної перевірки автором.

Автор повинен переконатися у фактичному існуванні джерела, правильності його бібліографічного опису, достовірності наведених відомостей та відповідності змісту джерела твердженням, які воно підтверджує.

7.11. Використання цифрових ідентифікаторів:

За наявності цифрового ідентифікатора об'єкта (DOI), ORCID автора, номера міжнародного стандартного книжкового видання (ISBN), міжнародного стандартного номера серіального видання (ISSN) або інших постійних ідентифікаторів рекомендується зазначати їх у бібліографічному описі відповідно до вимог обраного стилю цитування.

Використання постійних ідентифікаторів сприяє однозначній ідентифікації джерел, підвищує якість академічного тексту та полегшує перевірку використаних матеріалів.

7.12. Детальні вимоги щодо роботи з науковими джерелами, цитування, оформлення бібліографічних посилань, списку використаних джерел та інших елементів академічного тексту визначаються законодавством України, чинними національними стандартами, зокрема ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» у частині, що застосовується до відповідного виду академічного тексту, іншими чинними нормативними та

методичними документами, а також локальними нормативними актами Першого європейського університету.

7.13. Для академічних текстів, що подаються до наукових видань, спеціалізованих вчених рад, міжнародних організацій, грантодавців, організаторів наукових заходів або інших установ, можуть застосовуватися встановлені ними вимоги до оформлення та міжнародно визнані стилі цитування, зокрема APA, Harvard, Chicago, MLA, Vancouver та інші. У межах одного академічного тексту обраний стиль цитування та оформлення бібліографічних посилань повинен застосовуватися послідовно.

Практична порада

Перед включенням джерела до списку використаних перевірте три речі: (1) чи існує воно фактично; (2) чи ви особисто ознайомилися з його змістом; (3) чи підтверджує воно саме те твердження, на яке ви посилаєтеся. Якщо хоча б на одне із цих запитань відповідь «ні», таке джерело не слід використовувати.

Типова помилка

Автор знаходить джерело через Google або систему штучного інтелекту й одразу включає його до списку використаних джерел. У результаті робота може містити неіснуючі статті, помилкові DOI, застарілі редакції законів або посилання на джерела, які не підтверджують наведені твердження. Такі помилки є ознакою неналежної академічної практики та можуть вплинути на оцінку якості академічного тексту.

РОЗДІЛ VIII. ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ

8.1. Системи штучного інтелекту можуть використовуватися під час підготовки академічних текстів як допоміжний інструмент за умови дотримання законодавства України, принципів академічної доброчесності, Політики використання систем штучного інтелекту Міжнародної академії екології та медицини та вимог цього Стандарту.

Використання систем штучного інтелекту не змінює вимог до якості академічного тексту та не звільняє автора від персональної відповідальності за його зміст, достовірність, авторський внесок, коректність використаних джерел і дотримання прав інтелектуальної власності.

8.2. Системи штучного інтелекту можуть використовуватися, зокрема, для:

- пошуку напрямів подальшого інформаційного та бібліографічного пошуку;
- структурування матеріалу;
- формування робочого плану академічного тексту;
- мовного та стилістичного редагування;
- перекладу;
- підготовки альтернативних формулювань;
- аналізу та систематизації інформації;
- програмування та перевірки програмного коду;
- оброблення, аналізу та візуалізації даних;
- підготовки схем, моделей, ілюстрацій та інших допоміжних матеріалів;
- виконання інших операцій, що не суперечать законодавству України та внутрішнім нормативним документам Університету.

8.3. Автор зобов'язаний критично оцінювати всі результати, отримані за допомогою систем штучного інтелекту, та перевіряти їх до включення в академічний текст.

Особливій перевірці підлягають:

- фактичні твердження;
- статистичні дані;
- бібліографічні описи;
- DOI та інші цифрові ідентифікатори;
- цитати;
- нормативно-правові акти;
- судові рішення;
- формули та математичні розрахунки;
- результати аналізу даних;
- програмний код;
- переклади професійної та наукової термінології.

Посилання на помилку, галюцинацію або іншу особливість функціонування системи штучного інтелекту не звільняє автора від відповідальності за інформацію, яку він включив до академічного тексту.

8.4. У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого системою штучного інтелекту, автор зобов'язаний повідомити про це в академічному творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис у спосіб, визначений вимогами до відповідного виду академічного твору.

Ця вимога застосовується, зокрема, до згенерованих текстів, зображень, моделей, даних, програмного коду та інших результатів, які включаються до академічного твору.

8.5. Інформація про використання системи штучного інтелекту має бути достатньою для розуміння характеру та обсягу її участі у створенні академічного тексту.

Залежно від характеру використання може зазначатися:

- назва системи штучного інтелекту;
- розробник або постачальник системи;
- версія або модель, якщо вона відома автору;
- мета використання;
- етап роботи, на якому застосовувалася система;
- характер отриманого результату;
- методика генерування або інша інформація, необхідна для забезпечення прозорості використання системи.

8.6. Форма повідомлення про використання систем штучного інтелекту визначається залежно від виду академічного тексту.

Таке повідомлення може бути розміщене:

- у методологічному розділі;
- у примітці;
- у розділі про використані інструменти;
- у подяках або іншому спеціально визначеному структурному елементі;
- у супровідних матеріалах до академічного тексту;
- в іншому місці, передбаченому правилами відповідного наукового видання або виду академічного твору.

Конкретні приклади повідомлень про використання систем штучного інтелекту можуть визначатися окремими методичними рекомендаціями Міжнародної академії екології та медицини.

8.7. Якщо система штучного інтелекту використовувалася виключно як технічний допоміжний інструмент для перевірки правопису, граматики, форматування або інших операцій, що не призвели до включення до академічного тексту самостійно згенерованого змістовного об'єкта, необхідність окремого повідомлення визначається Політикою використання систем штучного інтелекту Міжнародної академії екології та медицини, вимогами конкретного виду академічного тексту, видавця, грантодавця або іншої уповноваженої сторони.

8.8. Не допускається:

- подання результату, згенерованого системою штучного інтелекту, як результату власної академічної діяльності без належного розкриття факту його використання;

- використання ШІ для створення сфабрикованих даних, результатів досліджень, джерел, цитат або інших відомостей;
- використання систем ШІ з метою приховування академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності;
- покладення на систему ШІ функцій автора академічного твору;
- зазначення системи штучного інтелекту як автора або співавтора;
- використання системи ШІ способом, що фактично підміняє власний інтелектуальний внесок автора, необхідний для відповідного виду академічного тексту.

8.9. Система штучного інтелекту не є належним заміном першоджерела.

Якщо система ШІ повідомляє науковий факт, наводить положення нормативно-правового акта, результати дослідження, статистичні дані або посилається на наукову публікацію, автор повинен знайти та опрацювати відповідне первинне джерело і посилатися саме на нього.

8.10. Під час використання систем штучного інтелекту автор повинен дотримуватися вимог щодо захисту персональних даних, конфіденційності, інформації з обмеженим доступом та прав інтелектуальної власності.

Не допускається завантаження до відкритих систем штучного інтелекту персональних даних, конфіденційних матеріалів, неопублікованих академічних творів інших осіб, матеріалів рецензування або іншої інформації, щодо якої автор не має належних правових підстав для передачі третій стороні.

8.11. Використання систем штучного інтелекту повинно бути пропорційним характеру академічного завдання та не перешкоджати формуванню або демонстрації компетентностей, які відповідний академічний текст має підтверджувати.

Для академічних текстів здобувачів освіти викладач, науковий керівник, кафедра або інший уповноважений суб'єкт може встановлювати додаткові вимоги або обмеження щодо використання систем штучного інтелекту відповідно до законодавства України та локальних нормативних документів Академії.

Практична порада

Якщо ви не впевнені, чи необхідно повідомляти про конкретний спосіб використання ШІ, краще його розкрити. Прозоре зазначення використаного інструменту саме по собі не зменшує академічної цінності роботи; значення має реальний інтелектуальний внесок автора та доброчесність використання технології.

Типова помилка

Автор використовує ChatGPT або іншу генеративну систему для пошуку літератури, а потім переносить запропоновані назви статей та DOI до роботи без перевірки. Генеративні системи можуть створювати правдоподібні, але неіснуючі бібліографічні записи. Кожне джерело необхідно перевіряти за першоджерелом, DOI, Crossref, офіційним сайтом видавця або іншою надійною базою.

РОЗДІЛ IX. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АКАДЕМІЧНОГО ТЕКСТУ

9.1. Контроль якості академічного тексту є завершальним етапом його підготовки та спрямований на забезпечення відповідності тексту академічним, змістовним, структурним, технічним і етичним вимогам.

9.2. До подання академічного тексту на перевірку, рецензування, захист, рекомендацію до друку або оприлюднення автор повинен здійснити його самостійну фінальну перевірку.

9.3. Під час фінальної перевірки автор оцінює:

- 1) відповідність змісту темі академічного тексту;
- 2) відповідність мети та завдань фактичному змісту роботи;
- 3) логічність структури та послідовність викладення матеріалу;
- 4) обґрунтованість висновків;
- 5) достовірність наведених фактів, даних і результатів;
- 6) актуальність використаних нормативно-правових актів та інших документів;
- 7) правильність цитування й оформлення бібліографічних посилань;
- 8) відповідність посилань у тексті списку використаних джерел;
- 9) правильність DOI, URL та інших ідентифікаторів;
- 10) правильність оформлення таблиць, рисунків, формул та додатків;
- 11) відповідність академічного тексту технічним вимогам;
- 12) дотримання вимог академічної доброчесності;
- 13) належне розкриття використання систем штучного інтелекту;
- 14) мовну та стилістичну якість тексту.

9.4. Особливу увагу під час контролю якості слід приділяти узгодженості між основними структурними елементами академічного тексту.

Мета дослідження повинна відповідати заявленій проблемі, завдання – забезпечувати досягнення мети, застосовані методи – давати можливість виконати поставлені завдання, а висновки – ґрунтуватися на фактично отриманих результатах.

9.5. Автор повинен перевірити кожне джерело, включене до списку використаних джерел.

До списку не повинні включатися джерела, які автор фактично не використовував, а джерела, на які наведено посилання в академічному тексті, повинні бути відображені у списку використаних джерел, якщо інше не встановлено відповідним стилем цитування.

9.6. Автоматизована перевірка академічного тексту на текстові збіги або інші ознаки можливих порушень академічної доброчесності є лише одним із елементів контролю його якості.

Показник текстової схожості сам по собі не свідчить про наявність або відсутність академічного плагіату та не може замінювати професійний аналіз академічного тексту.

9.7. Перед поданням академічного тексту рекомендується окремо перевірити:

- назви та реквізити нормативно-правових актів;
- чинність використаних нормативно-правових актів;
- правильність прізвищ та ініціалів авторів;
- назви наукових видань;
- роки та номери випусків;
- DOI;
- ISBN та ISSN;
- URL електронних ресурсів;
- числові й статистичні дані;
- нумерацію таблиць, рисунків, формул, розділів і додатків.

9.8. Якщо під час фінального контролю виявлено недоліки, що можуть бути усунені без зміни суті академічного твору, автор здійснює відповідне доопрацювання до його остаточного подання.

9.9. Академічний текст, який відповідно до локальних нормативних документів Міжнародної академії екології та медицини підлягає автоматизованій перевірці та експертному розгляду, проходить такі процедури відповідно до Положення про перевірку академічних текстів на наявність ознак

порушень академічної доброчесності Міжнародної академії екології та медицини.

9.10. Успішне проходження автоматизованої перевірки не звільняє автора від відповідальності за зміст академічного тексту та не є самостійним підтвердженням відсутності будь-яких порушень академічної доброчесності.

Практична порада

Фінальну перевірку доцільно проводити не за принципом «прочитати роботу ще раз», а окремими етапами: спочатку логіка і зміст, потім джерела, окремо числові дані, після цього цитування та бібліографія, і лише наприкінці – технічне та мовне оформлення.

РОЗДІЛ X. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Стандарт оформлення та підготовки академічних текстів Міжнародної академії екології та медицини затверджується Вченою радою Міжнародної академії екології та медицини та вводиться в дію наказом ректора Академії.

10.2. Стандарт є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та системи забезпечення академічної доброчесності Міжнародної академії екології та медицини

10.3. Стандарт застосовується у взаємозв'язку з Кодексом корпоративної етики та академічної доброчесності, Положенням про перевірку академічних текстів на наявність ознак порушень академічної доброчесності, Політикою використання систем штучного інтелекту та іншими локальними нормативними документами Міжнародної академії екології та медицини.

10.4. У випадках, коли спеціальними вимогами наукового видання, міжнародного видавця, грантодавця, спеціалізованої вченої ради, міжнародного проєкту або іншої уповноваженої сторони встановлені інші правила оформлення академічного тексту, застосовуються відповідні спеціальні вимоги.

10.5. Питання щодо підготовки та оформлення академічних текстів, не врегульовані цим Стандартом, вирішуються відповідно до законодавства України, державних стандартів, вимог до відповідного виду академічного тексту та локальних нормативних документів Міжнародної академії екології та медицини.